

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Agnieszka Niewiadomska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry,
w sprawie **K. P.**

skazanego z art. 200 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 17 kwietnia 2024 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 lipca 2022 r., sygn. akt II AKa 78/21,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 21 października 2019 r., sygn. akt II K 44/18,

**na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. uchyla zaskarżony wyrok
i przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

[J.J.]

Eugeniusz Wildowicz

Barbara Skoczowska

Paweł Wiliński

UZASADNIENIE

K.P. został oskarżony o to, że w lipcu 2012 r., w datach bliżej nieustalonych, w S., woj. [...], działając w krótkich odstępach czasu przy wykorzystaniu tej samej sposobności, w postaci nieobecności żony I. P. , co najmniej dwukrotnie doprowadził przemocą małoletnią poniżej lat 15- stu, tj. 9-letnią córkę J. P. , do poddania się tzw. innej czynności seksualnej w ten sposób, że przytrzymując jej ręce wkładał swoje dłonie pod jej bieliznę i dotykał intymnych części jej ciała, tj. o przestępstwo z art. 200 § 1 k.k. i art. 197 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 91 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy w Krośnie wyrokiem z 21 października 2019 r., sygn. akt II K 44/18, uznał K. P. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, kwalifikowanego jako przestępstwo z art. 200 § 1 k.k. i art. 197 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za czyn ten na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności. Ponadto, na podstawie art. 41 a § 2 k.k., orzekł wobec oskarżonego zakaz kontaktowania się z pokrzywdzoną J. P. na okres 7 lat.

Sąd Apelacyjny w [...], po rozpoznaniu apelacji obrońcy K. P., wyrokiem z 20 lipca 2022 r., sygn. akt II AKa 78/21, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w pkt I uznał oskarżonego K. P. za winnego tego, iż w bliżej nieustalonym dniu w lipcu 2012 roku w S., woj. [...], podczas nieobecności swojej żony I. P. doprowadził swoją małoletnią córkę J. P. w wieku 9 lat do poddania się tzw. innej czynności seksualnej w ten sposób, że włożył swoją dłoń pod jej bieliznę w postaci majtek i dotykał intymnych części jej ciała, tj. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 200 § 1 k.k. - i za to na podstawie art. 200 § 1 k.k. wymierzył K. P. karę 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;
2. uchylił pkt III w części dotyczącej opłaty.

W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca K. P. , zaskarżając go w pkt I - w części, a to w ppkt 1. w zakresie uznającym winę K. P. za czyn zabroniony z art. 200

§ 1 k.k. i wymierzającym mu karę 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, a nadto w pkt II i III w całości.

Zarzucił on rażące naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

„a) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niepełne i błędne odniesienie się do zarzutu zgłoszonego w apelacji obrońcy w pkt 1 ppkt f) (omyłkowo oznaczony przez autora apelacji jako pkt c), albowiem pomimo braku jakiejkolwiek aktualnej dokumentacji medycznej (znajdująca się w aktach sprawy została przedłożona wiele lat temu), Sąd II instancji - w ślad za Sądem I instancji - oceniając stan zdrowia pokrzywdzonej J. P. na dzień wyrokowania, oparł się jedynie na zeznaniach świadków oraz wydanych w sprawie opiniach biegłych, czego wyrazem jest stanowisko Sądu przyjęte nie tylko w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, ale również w postanowieniu z dnia 20 lipca 2022r. oddalającym wnioski dowodowe obrońcy, podczas gdy mając na uwadze błędy proceduralne (niewłaściwe przesłuchanie pokrzywdzonej), składane przez obrońcę zarzuty i wnioski dowodowe, a nadto czynione przez sam Sąd wnioski, należało powyższą okoliczność zweryfikować albo poprzez właśnie przesłuchanie pokrzywdzonej, która jest już osobą dorosłą, albo poprzez ustalenie w innej drodze, czy do dnia dzisiejszego rzeczywiście podejmuje ona leczenie psychologiczne,

b) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak prawidłowego przeanalizowania zarzutu apelacyjnego opisanego w pkt 1, ppkt e) apelacji, dot. braku zwolnienia świadka D. K. z tajemnicy zgodnie z treścią art. 180 k.p.k. i przez to braku dostrzeżenia, że przeprowadzona z udziałem ww. czynność narusza art. 180 § 1 k.p.k. w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 czerwca 2001r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. 2001 nr 73 poz. 763 ze zmianami), albowiem błędnie przyjęto, iż świadek D. K. będąc psychologiem, nie musiała być zwolniona z zachowania tajemnicy zawodowej, podczas gdy przede wszystkim ww. miała możliwość uchylenia się od odpowiedzi na pytania dotyczące wykonywania przez nią zawodu psychologa (a więc tych związanych z leczeniem, które prowadziła z pokrzywdzoną), o którym to fakcie Sąd prowadzący czynności nie pouczył świadka, a nadto mając na uwadze fakt, że ww. jest obowiązana do zachowania tajemnicy zawodowej, to w takim stanie rzeczy powinna zostać od

zachowania tej tajemnicy zwolniona, zaś w tym zakresie brak jest stosownego postanowienia Sądu,

c) art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 185a § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o ponowne przesłuchanie pokrzywdzonej, podczas gdy błędy proceduralne przy przesłuchaniu pokrzywdzonej, brak ustanowionego obrońcy w momencie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonej, konieczność zweryfikowania faktu, czy pokrzywdzona kontynuuje leczenie psychologiczne lub psychiatryczne, co może się okazać niezbędne w kontekście wnioskowanej opinii Instytutu Ekspertyz Sądowych im. [...] w K., uzasadniały, a wręcz nakładały obowiązek ponownego przesłuchania pokrzywdzonej,

d) art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy, dot. opinii Instytutu Ekspertyz Sądowych im. [...] w K., podczas gdy Sąd II instancji oddalając ten wniosek dowodowy obrońcy, w zupełności pomija to, że zjawisko zaindukowanych wspomnień nie polega jedynie na „zwykłym” nakłanianiu innej osoby do składania zeznań określonej treści, a ma charakter o wiele bardziej skomplikowany i może przejawiać się w zniekształcaniu jej wspomnień do takiego stopnia, iż niejednokrotnie skutkować może przekonaniem takich osób o tym, że rzeczywiście były wobec nich podejmowane czynności nieprawidłowe (zwłaszcza podatne na taki proceder są małoletnie dzieci), a więc sporządzone w niniejszej sprawie opinie biegłych były niewystarczające do ustalenia istnienia lub nie powyższego zjawiska.”

W konkluzji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Prokurator Prokuratury Krajowej, występujący na rozprawie kasacyjnej, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, z uwagi na zaistnienie bezzwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w postaci nienależytej obsady sądu odwoławczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona na korzyść skazanego K. P. kasacja obrońcy okazała się skuteczna, gdyż z jej powodu doszło do uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. O takim rozstrzygnięciu zdecydowało stwierdzenie przez Sąd Najwyższy z urzędu wystąpienia na etapie postępowania przed Sądem drugiej instancji bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Wskazane uchybienie obligowało sąd kasacyjny do orzekania poza granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami w oparciu o przepis art. 536 k.p.k.

Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wprost wskazuje na to, że problem niezależności i właściwej kompozycji sądów, w składzie których zasiadają osoby przedstawione do powołania na stanowisko sędziego Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) ma charakter systemowy.

Problematyka ta nabiera szczególnego wymiaru co do sędziów, których kariery, m.in. w strukturze sądownictwa powszechnego były nietypowe o tyle, że awanse do sądów wyższych instancji lub na stanowiska funkcyjne miały niezwykle szybki przebieg.

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela w pełni wywody zawarte w rozpoznawanych już przed tym Sądem w odniesieniu do sędziego G.Z. sprawach sygn. akt III KK 39/23 oraz III KK 471/23. Zostały one oparte na szczegółowej analizie kariery sędziego G.Z. i drobiazgowo wręcz omówione realia jego ścieżki awansowej. Przytoczone tam okoliczności w pełni przekonują, że sędzia G.Z. słusznie postrzegany jest przez pryzmat jego „niezwykłej” w ostatnich kilku latach kariery sędziowskiej.

Sędzia G. Z. został powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] postanowieniem Prezydenta RP z 10 grudnia 2020 r., nr [...] (M. P. z 2021 r., poz. 37), na wniosek zawarty w uchwale KRS Nr [...] z 17 czerwca 2020 r.

Sędzia ten konsekwentnie wspierał kandydatury do niekonstytucyjnego organu, jakim jest od 2018 r. Krajowa Rada Sądownictwa. W 2018 r. podpisał listę poparcia dla kandydatury do KRS sędziego R. P., a więc osoby co do której poważne zastrzeżenia wysunięte zostały przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Apelacyjnego w [...] w uchwale z 6 marca 2023 r. w związku z jego delegacją do tego Sądu oraz ubieganiem się przez niego w powołanie na urząd sędziego Sądu Apelacyjnego w [...]. Powyższe było konsekwencją ujawnienia w mediach sprawy egzaminu na aplikację sędziowską córki S. P. – byłego posła [...], a obecnie sędziego Trybunału Konstytucyjnego, w którym to wątku pojawia się również osoba G. Z.

W dniu 9 listopada 2018 r. sędzia G.Z. został wyznaczony od 11 listopada 2018 r. na stanowisko Prezesa Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] przez pełniącego obowiązki Prezesa Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego J. M., a od 11 listopada 2021 r., decyzją z 8 listopada 2021 r., przez Prezesa tej - uznanej przez międzynarodowe Trybunały (TSUE i ETPCz) za niespełniającą wymogów sądu „ustanowionej ustawą” – Izby, T. P.

Z kolei 2022 r. sędzia G.Z. podpisał listę poparcia do KRS dla R. P., wówczas sędziego Sądu Rejonowego w J. delegowanego do Sądu Apelacyjnego w [...] i jednocześnie wyznaczonego przez Ministra Sprawiedliwości – w niestosowanym dotąd trybie – na stanowisko Prezesa tego Sądu.

Bezsprzecznie wskazuje to na obdarzenie sędziego G.Z. przez kierownictwo Ministerstwa Sprawiedliwości dużym zaufaniem.

Widoczne związki z Ministerstwem Sprawiedliwości, a zwłaszcza akceptacja bezprawnych działań dotyczących tzw. reform sądownictwa po 2015 r. wywołują rozdzwiek w ocenie sylwetki zawodowej sędziego. Nie można bowiem przyjąć, że sąd jest niezależny i bezstronny, jeżeli członek jego składu zawdzięcza swoją pozycję w strukturach wymiaru sprawiedliwości bliskim, bezkrytycznym relacjom z władzą wykonawczą czy ustawodawczą. Wobec tego, że każdy obserwator wymiaru sprawiedliwości może dostrzec, iż ścieżka awansu zawodowego sędziego zależna jest od zbieżności jego postępowania z oczekiwaniami władzy, nie jest dopuszczalne jednocześnie uznanie, że w innej sferze aktywności, w tym orzekaniu, te zbieżności zupełnie znikają.

W tej sytuacji, tak jak i w wypadku wcześniej przeprowadzonych testów, i w niniejszej sprawie stwierdzić należy, że okoliczności, w jakich sędzia Sądu Apelacyjnego w [...] G.Z. został powołany na kolejne stanowisko sędziowskie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności od czynników zewnętrznych składu sądu utworzonego z jej udziałem, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy wykonawczej. Sąd taki był zatem nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Niewątpliwie uczestniczył on w niekonstytucyjnych procedurach poprzez zgłoszenie swojej kandydatury, jak również wykazał się bardzo dużą aktywnością we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości. Ewidentnie wykorzystał tę sytuację, w celu uzyskania awansu do zajmowania stanowisk kierowniczych w sądownictwie powszechnym, ignorując orzecznictwo Sądu Najwyższego, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka czy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z którego jednoznacznie wynika negatywna ocena takich działań.

Uchybienie to było w pełni wystarczające do stwierdzenia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. – nienależytej obsady sądu. Z tego powodu już tylko dla porządku trzeba zaznaczyć, że nie była to jednak jedyna okoliczność prowadząca do nienależytej obsady Sądu Apelacyjnego w [...]. Do tożsamej konkluzji prowadzi bowiem fakt brania udziału w składzie Sądu *ad quem* sędziego A.H. Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie podziela poglądy wyrażone w sprawie o sygn. akt III KK 39/23 z których jasno wynikało, że skład Sądu Apelacyjnego w [...] z udziałem sędziego A.H., nie dawał gwarancji – w odbiorze zewnętrznym – sądu niezależnego i bezstronnego, a więc realizującego standard określony zarówno w Konstytucji RP (art. 45 ust. 1), KPP UE (art. 47), jak i w EKPC (art. 6 ust. 1). Również w wypadku i tego sędziego zachodziły bowiem okoliczności uzasadniające to twierdzenie, tj.: bliska współpraca z Ministerstwem Sprawiedliwości, nadzwyczajnie szybki przebieg postępowania awansowego w strukturze wymiaru sprawiedliwości oraz akceptacja destrukcyjnych działań władzy ustawodawczej i wykonawczej wymierzanych w sądownictwo.

Sędzia ten podpisał listę poparcia dla kandydującego do Krajowej Rady Sądownictwa w 2018 r. sędziego R. P. z Sądu Okręgowego w T. A.H. zdecydował się też ubiegać o powołanie do pełnienia urzędu na jedno

stanowisko sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w T. ogłoszone w M.P. z 2019 r., poz. 479, a więc w Sądzie, w którym orzekał również sędzia R. P. W postępowaniu tym nie miał kontrkandydata. Uchwałą KRS [...] z 19 czerwca 2020 r. (a więc zapadłą po uchwale połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r.), Krajowa Rada Sądownictwa przedstawiła Prezydentowi RP wniosek o powołanie sędziego A. H. na urząd sędziego Sądu Okręgowego w T. Postanowieniem Prezydenta z 26 stycznia 2021 r., nr [...], wyżej wymienionego powołano do pełnienia urzędu sędziego we wskazanym wyżej Sądzie, którą to nominację sędzia A. H. odebrał 4 lutego 2021 r. Wkrótce potem przystąpił do procedury awansowej do Sądu Apelacyjnego w [...] zgłaszając się do konkursu na jedno stanowisko sędziowskie w tym Sądzie ogłoszone przez Ministra Sprawiedliwości 26 marca 2021 r. w M.P. z 2021 r., poz. 319. Na podstawie uchwały KRS nr [...] z 28 października 2021 r. jego kandydatura została po raz kolejny przedstawiona Prezydentowi RP, który postanowieniem z 24 lutego 2022 r., nr 1130.5.2022, powołał A.H. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] (nominację odebrał 8 marca 2022 r.). Z uwagi na cofnięcie zgłoszenia przez kontrkandydata również ten sędzia był jedyną osobą ubiegającą się o awans w prowadzonym przez KRS postępowaniu. Dokonując oceny jego kandydatury Krajowa Rada Sądownictwa na posiedzeniu plenarnym 28 października 2021 r. jako jedną z okoliczności przemawiających za wystąpieniem o powołanie A. H. na urząd sędziego w Sądzie Apelacyjnym w [...] wskazała na jego doświadczenie orzecznicze zdobyte m.in. w ramach delegacji w Sądzie Apelacyjnym w [...], którą to delegację, udzieloną przez Prezesa tego Sądu, sędzia ten rozpoczął od 1 października 2021 r. W świetle tych przecież obiektywnych okoliczności poważne zastrzeżenia musi budzić merytoryczna strona decyzji KRS, która mogła kierować się przy podejmowaniu uchwały, innymi wprost nie wyrażonymi w uzasadnieniu tej uchwały przesłankami.

W zaistniałej sytuacji, potwierdzającej wystąpienie wskazanej bezwzględnej przesłanki odwoławczej, zaskarżony wyrok należało uchylić, a sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu w [...] do ponownego rozpoznania. Zadania sądów nie można bowiem sprowadzać tylko do kontroli przestrzegania prawa przez obywateli. Jak słusznie podkreślił to Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 8 listopada

2023 r., sygn. akt III KK 239/23, „głównym zadaniem sądów jest (...) kontrola przestrzegania praw obywatelskich przez Państwo i jego funkcjonariuszy. Funkcji tej nie da się realizować bez zachowania niezawisłości i przekonania obywateli, że sprawujące wymiar sprawiedliwości sądy są rzeczywiście bezstronne.”

W związku z takim rozstrzygnięciem przedwczesne było rozpoznanie przez Sąd Najwyższy zarzutów podniesionych w kasacji, których problematyka nie powinna jednak zniknąć z pola widzenia w ponowionym postępowaniu apelacyjnym, prowadzonym w składzie sądu spełniającym wymagania określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i przywoływanych przepisach konwencyjnych.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.

[J.J.]

[ms]

Eugeniusz Wildowicz   Barbara Skoczowska   Paweł Wiliński